

VI SETTER SPOR

Handlingsplan 2006-2012 • Folkeakademienes Landsforbund

Folkeakademiens idémessige grunnsyn bygger på:

- Omsorg og respekt for alt liv
- Likeverdighet, vennskap og gjensidig tillit mellom mennesker
- FN-erklæringen om menneskerettighetene

Folkeakademiene arbeider for:

- å gi flest mulig kunstneriske og kulturelle opplevelser
- at alle får utvikle sine skapende evner og bli engasjerte og ansvarsbevisste mennesker
- å være et formidlingsredskap for kunstnere, kulturutøvere og folkeopplysere og slik medvirke til å gi dem gode skapervilkår
- at kultur og kunnskap skal bli samfunnsmessige bærebjelker
- å ta vare på og utvikle både den fysiske (materielle) og den åndelige (immaterielle) kulturarven
- at flest mulig utvikler et kultur- og samfunnsengasjement og på denne måten styrker demokratiet
- levende lokalmiljøer og et integrerende samfunn der mennesker med ulik bakgrunn kan arbeide sammen til beste for en god framtid
- et samfunn der et langsiktig forvaltningsperspektiv tar hensyn til alt levende liv, til miljø, kultur og natur og der livskvalitet blir prioritert foran økt forbruk
- alle folkeslag og etniske gruppers rett til å praktisere egen kultur

(Fra ”Et redskap for en bedre framtid”, idégrunnlag vedtatt på landsmøtet 2000)

s.3 INNLEDNING

s.4 FORORD

s.4 FOLKEAKADEMIENES MÅL 2006 – 2012

s.6 FOLKEAKADEMIENES AKTIVITET

s.7 Visst virker kultur

Syng for livet

Den kulturelle spaserstokken

Framtiden tilhører de unge

s.13 Se verden i øynene

s.14 Fra innvandrere til medborger

s.16 GOD ORGANISASJON – GODT REDSKAP

s.17 Distriktsstrukturen

s.18 Akademiene – landsforbundets byggesteiner

s.19 Digitalt – for enkelhetens skyld

s.20 Studievirksomhet - eksterne

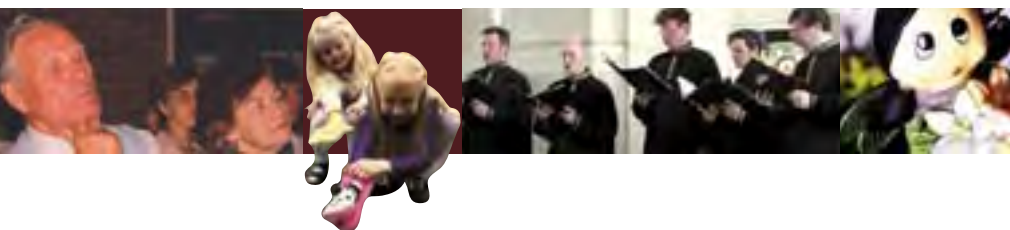
kunnskapsformidling og intern opplæring

s.22 SAMARBEID GIR STYRKE

INNHold

Vær utålmodig menneske!
Sett dine egne spor!
Det gjelder vårt evige, korte liv.
Det gjelder vår jord!

Inger Hagerup

INNLEDNING

Folkeakademiets visjon er å være et redskap for en bedre framtid. ”Vi setter spor” har som mål å være et folkeakademisk veikart inn i de nærmeste årene. Ikke et fullstendig kart, men et kart som gir noen holdepunkter om hvor veien skal gå.

I 2005 feiret Folkeakademienes Landsforbund (FAL) 100-årsjubileum. Flere av landsforbundets akademier er enda eldre. I løpet av disse årene har akademiene satt spor etter seg i kultur og samfunnsliv. Det skal vi fortsatt gjøre. Som tillitsvalgt og ansatt gir det trygghet å vite at en er et ledd i en lang og ubrutt kjede. At så mange har hatt et engasjement for virksomheten gjennom så lang tid og at så mye er oppnådd, er en vesentlig ballast å ha med seg i det daglige arbeidet.

Tidligere landsmøter har markert at vi skal være en aktuell og engasjert folkeopplysnings- og kulturformidlingsorganisasjon. Det betyr at både tillitsvalgte og ansatte kan la akademiet engasjere seg i temaer og samfunnssaker som har eller vil kunne få konsekvenser, fra å redde det lokale biblioteket til klimaproblematikken.

Fundamentet

Folkeakademiet bygger på vedtektenes §2 og idégrunnlaget ”Et redskap for en bedre framtid”. Disse, sammen med planer og vedtak landsmøtet gjør, utgjør fundamentet for akademiarbeidet.

En viktig strategi for Folkeakademiet er å skape gode arenaer der barn, unge, voksne og eldre kan delta i kulturaktiviteter i et fellesskap, og kanskje også selv være aktive og tilegne seg nye ferdigheter. Vårt mål er å tilføre opplevelser og kunnskap som kan stimulere og utvikle den enkeltes evne til å skape og til å ta ansvar. Mennesker som er trygge på egen kultur og identitet, står bedre rustet til å kunne skille mellom god og dårlig påvirkning og kan på et bedre grunnlag vurdere hva de vil ta til seg av den store informasjonsmengden vi står overfor.

Folkeakademister har en unik mulighet til å få mennesker, organisasjoner og institusjoner til å samarbeide og til å få positive ting til å skje.

Handlingsplanen skal fungere som en inspirasjon og veiviser. Strategiene som følger hver delplan, er ikke ment å være en fasit, men skal gi ideer, veiledning og råd om hvordan en kan gå fram for å følge opp de vedtatte målene.

Mål:

Folkeakademiet er en aktuell og engasjert folkeopplysnings- og kulturformidlingsorganisasjon. Tillitsvalgte og ansatte arbeider for dette med blikket rettet framover.

FOLKEAKAD

Folkeakademiet arbeider med grunnlag i vedtektenes §2 og idégrunnlaget ”Et redskap for en bedre framtid”. Disse, sammen med planer, arbeidsprogram og andre vedtak landsmøtet gjør, utgjør fundamentet for akademiarbeidet.

FORORD

Landsstyret og ledelsen i Folkeakademiens Landsforbund har store forventninger til ”Vi setter spor”, den nye 6-årsplanen. Hvis vi skal dømme etter mottakelsen på landsmøtet i Trondheim juni 2006, vil det følge mange spennende arrangementer og andre tiltak i planens kjølvann.

Hvordan kan planen brukes? Vi anbefaler å diskutere ”Vi setter spor” på styremøtene, spesielt aktivitetsområdene. Mulighetene til å lage spennende programmer med basis i planen er mange. Skulle dere trenge gode programholdere eller informasjon og forskningsstoff, vil landsforbundet gjøre sitt beste for å hjelpe dere. Flott om landsmøtets prioriteringer kommer til syne i akademiens aktivitet.

Planen kan også brukes når dere skal fortelle politikere eller andre om hva folkeakademiet står for og som vedlegg til ulike søknader. Flere av delplanene er samfunnsaktuelle og kan fungere som bakgrunn for medieutspill. For eksempel har regjeringen i 2006 også lansert Den kulturelle spaserstokken. Medieoppslag om integrering er dagligdagse, men sjelden handler det om hva frivillige organisasjoner kan bidra med. Kulturens mange positive virkninger er også etter hvert bra dokumentert, noe Visst virker kultur viser.

”Vi setter spor” oppfordrer til å samarbeide og danne allianser. Men samarbeid er også viktig innad i egen organisasjon. Mange har kunnskap som også andre med fordel kan bruke. Del erfaringer. Sammen står vi sterkere.

Lykke til med å sette spor!
Oslo, september 2006.

Irene Bergsnev
Leder

Pål H. Djuve
generalsekretær

► AKTIVITETSOMRÅDER:

Visst virker kultur

MÅL: Internasjonal og norsk forskning dokumenterer at kultur har helsebringende og menneskelig oppbyggende virkning. Det er en oppgave både å medvirke til å gjøre slik dokumentasjon kjent og til å sette dokumentasjonen ut i praksis gjennom bruken av kultur i programvirksomhet og annen aktivitet som akademiene står for.

Syng for livet

MÅL: Alle folkeakademier har som mål å medvirke til å skape sangmiljøer hvor det synges i fellesskap.

Den kulturelle spaserstokken

MÅL: Gjennom Den kulturelle spaserstokken har Folkeakademiet som mål at minst 20 prosent av det samlede aktivitetstilbudet i hver distriktssammenslutning skal være rettet mot eldre og beboere på institusjon. Det må arbeides for at Den kulturelle spaserstokken blir et statlig satsingsområde.

Framtiden tilhører de unge

MÅL: Folkeakademiet har som mål at minst 40 prosent av det samlede aktivitetstilbudet i hver distriktssammenslutning skal være rettet mot barn og unge.

Se verden i øynene

MÅL: Folkeakademiet er en organisasjon som formidler kunnskap og bidrar til engasjement om temaer som har eller vil kunne få lokale og/eller globale konsekvenser.

Fra innvandrere til medborger

MÅL: Folkeakademiet har som mål å skape gode møteplasser for integrering og bidra til å øke kunnskapen om det flerkulturelle samfunnet. Det er viktig å få fram forskningsinformasjon, erfaringer og kunnskap fra egen organisasjon, andre organisasjoner og institusjoner.

EMIENES MÅL 2006 – 2012

MÅL: Folkeakademiet er en aktuell og engasjert folkeopplysnings- og kulturformidlingsorganisasjon. Tillitsvalgte og ansatte arbeider for dette med blikket rettet framover.

► GOD ORGANISASJON – GODT REDSKAP:

Distriktsstrukturen

MÅL: Innen 2012 skal Folkeakademiet ha en struktur på linje med den politiske regioninndelingen. Hvert distrikt (region) skal ha:

- Et nettverk av minst 20 fungerende lokalakademier.
- Et nettverk av samarbeidende lokalarrangører, for eksempel andre frivillige organisasjoner, skoler, barnehager, biblioteker og institusjoner.
- Tillitsfolk som er inneforstått med målene og som ønsker å gjøre noe for å nå disse.
- Et programholderkartotek for distriktet.

Akademiene – landsforbundets byggesteiner

MÅL: - Akademiene skal drives etter FALs formålsparagraf, idégrunnlag og vedtekter.

- Akademiene har enkeltpersoner og organisasjoner/institusjoner som medlemmer.
- Faste samarbeidspartnere på regions-, distrikts- eller fylkesnivå er medlemmer.
- 3000 personlige medlemmer innen 2012.
- 2000 organisasjons- og institusjonsmedlemmer innen 2012.

Digitalt – for enkelhetens skyld

MÅL: - Nettsidene legges om slik at også distriktssammenslutninger og lokallag kan lage egne sider.

- Lokallag og distrikter får egne nettsider og er tilgjengelig på e-post.
- Mest mulig av korrespondansen mellom FAL, distrikter og lokallag skjer digitalt.
- I større grad bruke digitale medier til å spre informasjon om Folkeakademiet utad.
- Installere intranett i FAL.
- Informasjons-, rapporteringsrutiner og ansvars plassering i organisasjonen gjennomgås.

Studie- og turnévirkksomhet

MÅL: Både ekstern kunnskapsformidling og intern opplæring skal være viktige elementer i landsforbundets virksomhet.

FAL lager en håndbok for turnévirkksomheten.

► SAMARBEID GIR STYRKE:

MÅL: Folkeakademiet på alle nivå bør delta i og arbeide for å skape samarbeidsfora som kan være talerør overfor myndigheter, og samarbeide med disse og andre offentlige/frivillige aktører om større tiltak.

FOLKEAKADEMIENES AKTIVITET

”Ved universitetet i Auburn i USA fant forskerne ut at elever i sosiale risikogrupper fikk en positiv økning i eget selvbylde gjennom et pensum som inneholdt musikk, dans, drama og kunst. (Barry 1992)”

Visst virker kultur

Nyere forskning viser at det å oppleve eller selv utøve kultur, har mange positive virkninger i tillegg til å gi følelsesmessige opplevelser. Det kan stimulere og utvikle språket, matematiske, visuelle, musikalske, kroppslige og sosiale evner og føre til økt selvinnsikt. At kultur også kan medvirke til å bedre folkehelsen, til å styrke psykisk helse og at det kan være et virkningsfullt terapeutisk redskap, er også etter hvert godt dokumentert. Som illustrasjon refereres i det følgende noen få eksempler.

Et forsøk i California delte 2. klassinger i to tilfeldige grupper. Den ene gruppen tok pianotimer fire måneder og arbeidet med et dataprogram for å kartlegge forbedringer i matematiske ferdigheter. Den andre gruppen arbeidet bare med dataprogrammet. Etter endt forsøksperiode hadde ”pianogruppen” 27 prosent høyere snitt på sine resultater. En analyse av data på 25.000 videregående skoleelever (National Educational Longitudinal Survey) viser at elever som har en langvarig fordypning i instrumentalmusikk gjennom ungdomsskole og videregående skole, har vesentlig høyere matematisk kunnskap og ferdigheter i 12.klasse. Elevenes sosio-økonomiske status påvirker ikke resultatene.

Undervisning i estetiske fag fører til en kognitiv utvikling og styrker grunnleggende begrepsdannelser for flere andre fagområder som matematikk, lesing, språk og naturfag (Milley 1984, Medeza 1978) (Kilde: Rogers, Scott, ”Matematikk, musikk, malerkunst og mambo – Det nye kvadrivium” Oslo 2002.)

Ungdomskulturprosjektet SKALK på Tæruddalen ungdomsskole i Skedsmo, som Folkeakademienes Landsforbund var hovedansvarlig for,

Mål:

Internasjonal og norsk forskning dokumenterer at kultur har helsebringende og menneskelig oppbyggende virkning. Det er en oppgave både å medvirke til å gjøre slik dokumentasjon kjent og til å sette dokumentasjonen ut i praksis gjennom bruken av kultur i programvirksomhet og annen aktivitet som akademiene står for.

Strategi:

Folkeakademienes Landsforbund kan:

- Innhente informasjon om nyttige forskningsresultater som kan benyttes av folkeakademiene og hente inn spennende programholdere til Kulturmenyen.
- Søke aktuelle instanser om støtte og bistå distriktene i det samme.
- Utarbeide informasjonsmateriell.
- Skrive om temaet i NØKKELEN.
- Samarbeide med NaKuHel-Norge og andre aktuelle instanser

Distriktssammenslutningen kan:

- Arrangere turneer med basis i temaet Visst virker kultur.
- Bruke forskning om kulturens mange virkninger som grunnlag og argumentasjon når man søker andre organisasjoner og foreninger om samarbeid og økonomiske bidrag, samt når man søker om prosjektmidler.
- Delta i oppbyggingen og arbeidet med regionale NaKuHel-sentre.

Folkeakademiet kan:

- Holde program om temaet Visst virker kultur for å øke bevisstheten rundt forskjellige sider av kulturen.
- Samarbeide med skoler, helse- og aldersinstitusjoner lokalt og medvirke til at disse får gode kulturtilbud.
- Ta aktivt del i oppbyggingen av lokale NaKuHel-sentre der dette er aktuelt.

var medvirkende til økt trivsel, at hærverk og mobbing ble redusert til et minimum, at deltakelsen i det lokale organisasjonslivet økte, at ungdommene fartet mindre til Oslo og at bruken av rusmidler ble betraktelig redusert. Alt dette kom i tillegg til den skapende virksomheten manifestert gjennom de kunstnerisk imponerende, egenproduserte kabaretene elevene satte opp på Skedsmokorset samfunnshus (Kulturprosjektet SKALK – en rapport. Folkeakademienes Landsforbund, Oslo 2005).

Eksempelene på at kultur også har forebyggende og helende helsemessig virkning er også mange.

Owe Wikstrøm, svensk professor i religionspsykiatri og forfatter av boken "Leve langsomheten" sier: "Jeg tror mange leger må tenke mer på hvordan man opprettholder helse. Og her tror jeg litteratur, kunst og musikk spiller en viktig rolle. Det skjer for eksempel noe med hele kroppen vår når vi hører på musikk. Musikk er det sterkeste uttrykket for følelser man kan finne."

Professor og forsker Törres Theorell har dokumentert at vi får bedre helse av å gå i teater, på konsert, i museum eller av å synge i kor. Kultur som er stimulerende og positiv for opplevelsene våre, hjelper oss til å stimulere de oppbyggende kreftene i kroppen, sier han til Puls, NRK (27/4-04).

I Norge finnes det også dokumentasjon på dette. Både professor Audun Myskja (forfatter av "Den musiske medisin") og Natur-kultur-helsesenteret på Sem i Asker, har påvist og dokumentert de mange positive helseeffektene av å oppleve og selv utøve kultur.

Andre tiltak, som Syng for livets allsangturneer på institusjoner for eldre i Akershus og i andre fylker, viser det samme. Prosjektet "Folk 1 – Folkehelse og kultur i et distriktsfylke 2001 – 2004" skriver i to artikler i Tidsskrift for Den norske lægeforening at musikk og kulturopplevelser lindrer smerte og demper angst, gjør oss friskere og lar oss leve lenger. Forskerne konkluderer med at kultur som virkemiddel i folkehelsearbeidet, har et uutnyttet potensial, og at kulturdeltakelse derfor bør gjøres til tema i befolkningsundersøkelser (Knudtsen, Håpnes, Holmen, Oslo 2005).

Syng for livet

Den norske sangkulturen er en av våre viktigste kulturelle verdier. Å synge er en allmennmenneskelig aktivitet og derfor grunnleggende i forhold til annen musisering. Ikke minst gir egen musisk utfoldelse økt mestrings- og skaperevne. Det at sang er så nært knyttet til språk og til forskjellige slags menneskelige grupperinger, gjør den også sær viktig når gruppeidentitet skal etableres eller styrkes. Folkeakademiens Landsforbund er tilsluttet Syng for livet, et bredt spekter av forskjellige aktører som står sammen for sangen i et felles løft for å ta vare på, utvikle og styrke norsk sangkultur og fellessangtradisjon.

Ved å satse på en levende sangkultur og en fellessangtradisjon kan vi i Folkeakademiet bidra til å styrke opplevelsen av felles identitet og tilhørighet både innenfor og på tvers av generasjonene. Vi kan også være med å skape en åpen og fungerende plattform for en positiv integrering og utvikling av et reelt kulturelt mangfold til gjensidig berikelse. I tillegg kan vi gjennom å styrke en levende sangkultur med både allsang og formidling av sang, gi mennesker på institusjoner en mulighet til deltakelse. Å styrke sangen og sangens organisasjoner vil gi en omfattende kulturell, sosial, helsemessig og økonomisk gevinst.

Mål:

Alle folkeakademier har som mål å medvirke til å skape sangmiljøer hvor det synges i fellesskap.

Strategier:

FAL kan:

- Følge opp samarbeidet med Syng for livet organisasjonene sentralt.
- Være medarrangør på de nordiske sangkonferansene i Syng for livet regi.
- Skaffe til veie gode programholdere innen sang og fellessangkulturen.
- Følge med i og eventuelt gjøre kjent forskning om emnet.

Distriktssammenslutningen kan:

- Legge opp turneer med programmer som styrker sangen og sangtradisjonen.
- Samarbeide med Syng for livet-organisasjonenes distrikts/fylkesledd. Samarbeidet kan være aktivitetsrettet (arrangementer, konferanser eller foredrag om sangens mange funksjoner) eller organisatorisk (med tanke på å danne regionale eller lokale enheter).

Distriktssammenslutningen og akademiene lokalt kan styrke sangtradisjonen ved å:

- Arrangere allsangprogrammer eller musikkprogrammer som inneholder sang. Det er en styrke om også publikum aktiviseres.
- Stå for kurs/samlinger og lignende, alene eller sammen med andre, der sangen står i fokus.

”Folkeakademiet skaper lyspunkter i hverdagen og gir eldre og folk på institusjon bedre helse.”

Den kulturelle spaserstokken

Folkeakademiet har på landsbasis i gjennomsnitt to eldre/institusjonsarrangementer per dag. Hovedtilbudet er sang- og musikkprogrammer, men også andre typer kulturtilbud presenteres.

Eldre mennesker og beboere på institusjoner er lavt prioritert når det gjelder kultur, selv om alle skal ha rett til å ta del i kulturlivet på like vilkår. Folkeakademiet er oppmerksom på dette og vil organisere og tilrettelegge gode og varierte tilbud. Jo mer regelmessig vi kan gi kulturtilbudene, jo større effekt vil de ha og dess større vil gleden være.

Vi vil både gi opplevelser, stimulere det friske og gjøre dagene lettere å bære for dem som må tilbringe disse i institusjoner. Forskning dokumenterer at kulturopplevelser gir lengre levetid, bedre selvopplevd psykisk og fysisk helse og positive kroppslige effekter (jfr. ”Visst virker kultur”). Den kulturelle spaserstokken setter dette ut i praksis.

Mål:

Gjennom Den kulturelle spaserstokken har Folkeakademiet som mål at minst 20 prosent av det samlede aktivitetstilbudet i hver distriktssammenslutning skal være rettet mot eldre og beboere på institusjon. Det må arbeides for at Den kulturelle spaserstokken blir et statlig satsingsområde.

Strategier:

Folkeakademienes Landsforbund kan:

- Promotere og følge opp Den kulturelle spaserstokken.
- Skaffe gode programholdere på temaet i Kulturmenyen.
- Fokusere på temaet i NØKKELEN.

Distriktssammenslutningen kan:

- Legge opp turneer med utøvere med evne til å kommunisere med målgruppen.
- La turneene være regulære og prøve å etablere faste relasjoner til de samme institusjonene.
- Søke samarbeid med fylkeskommunen, helsetjenesten, psykologitjenesten og andre fylkeskommunale instanser om å utarbeide varige programtilbud til fylkets institusjoner.
- Samarbeide med andre frivillige fylkesorganisasjoner innen helse-/kulturfeltet.

Folkeakademiet kan:

- Gi lokale institusjoner regulære tilbud.
- Engasjere godt kvalifiserte utøvere med evne til å nå fram til målgruppen.
- Søke å knytte kontakt med en ansvarlig nøkkelperson på hver institusjon.
- Samarbeide med kommunen og aktuelle institusjoner i området.

Unge mennesker setter meget stor pris på
at voksne utenfor deres egen slekt tar seg av dem.”
Thornton Wilder

Framtiden tilhører de unge

Vi tilbyr gode programmer for barn og unge, og mange akademier har et godt samarbeid med kommuner, barnehager, skoler, biblioteker og ungdomsklubber. Som kulturarrangør kan Folkeakademiet tilrettelegge for og tilby barn og unge kulturelle opplevelser der de kan få utfolde seg og utvikle sine skapende evner. Mange folkeakademier er flinke til å bruke lokale ungdom på arrangementene.

Å gi barn og unge varierte kvalitetstilbud og på den måten synliggjøre Folkeakademiet både for disse og for foreldrene, er viktig også med tanke på organisasjonens eksistens. For å trekke foreldre og besteforeldre med som tillitsfolk og/ eller som ressurspersoner på annen måte, er det viktig at vi klarer å profilere oss som et godt redskap i kulturarbeid for og med barn og unge.

Mål:

Folkeakademiet har som mål at minst 40 prosent av det samlede aktivitetstilbudet i hver distriktssammenslutning skal være rettet mot barn og unge.

Strategier:

Folkeakademiens Landsforbund kan:

- avsette midler til arbeidet med og for barn og unge.
- lage informasjons- og studiemateriell om dette og formidle ideer og gi råd/veiledning.
- i noen tilfeller ta initiativ til og være aktiv deltaker i «pilotprosjekter».

Distriktssammenslutningen kan:

- engasjere dyktige ungdomsutøvere i turnévirksomheten.
- samarbeide med organisasjoner og institusjoner som enten har barn og ungdom som medlemmer, eller som retter virksomhet mot disse.
- ta initiativ til og drive prosjekter, kurs, festivaler, seminarer etc.

Folkeakademiet kan:

- bruke kunstnere/programholdere som har evne til å nå fram til målgruppene.
- samarbeide med organisasjoner og institusjoner som barn og ungdom er tilknyttet, f.eks. barne- og ungdomsorganisasjoner, skoler, barnehager, biblioteker, museer etc.
- lage prosjekter der barn/ungdom får være aktive som kulturskapere og kulturutøvere.
- bruke barn og ungdom som programholdere/programutøvere på arrangementer
- bruke ungdom som kursinstruktører, for eksempel i data, musikk o.a.
- der forholdene ligger til rette for det lære opp ungdom i arrangementsteknikk og organisasjonsarbeid.

Se verden i øynene

En frivillig organisasjon som Folkeakademienes Landsforbund kan formidle kunnskap som menneskene i dag trenger for å kunne være med å styre utviklingen og gi tilværelsen mening. Som 100-årig folkeopplysningsorganisasjon har vi nærmest en forpliktelse til å bruke vår mulighet til å få mennesker i tale og sette samfunnsmessig viktige temaer på dagsorden. Dette kan både være lokale saker og saker av internasjonal rekkevidde, fra nedleggelser av bibliotek og ungdomsklubber, bygging av nye kulturarenaer og vassdragsutbygging, til globale temaer som fattigdomsproblematikken, den skjeve ressursfordelingen, AIDS og den foruroligende klimautviklingen. Spesielt temaer av internasjonal karakter bør vinkles lokalt på en måte som gjør det inspirerende og meningsfullt å engasjere seg i dem. Har vi som enkeltmennesker noen mulighet for å påvirke det som skjer? Kan akademiet gjøre noe i eget nærmiljø?

Flere akademier, både lokal- og distriktsakademier, har eller har hatt slik aktivitet. Gode eksempler er Baltikum-engasjementet til Folkeakademiet Hordaland og Folkeakademiet Bamble. Folkeakademiets "flaggskip" i så måte må likevel sies å være Barentsprosjektet Nabo i Nord, hvor målet er å gi befolkningen i Barentsregionen økt kunnskap om hverandre for å motvirke fordommer og rasisme og skape og styrke en felles mellomfolkelig identitet. Dette nå 10 år gamle folk-til-folk prosjektet, som etter hvert er blitt en fast del av FA Hålogalands ordinære virksomhet, organiserer og gjennomføre turneer og utstillinger med kunstnere og kunnskapsformidlere fra regionen. Den største aktiviteten er mellom Norge og Russland. Nabo i Nord er også grensesprengende på den måten at en når hele spekteret av målgrupper. Både barn, ungdom, voksne og eldre, barnehager, skoler, biblioteker, syke-, alders- og barnehjem har glede av virksomheten. Viktige fundamenter for Nabo i Nord er både det folkelige aspektet og at en ikke bare søker til storbyene, men også til de små landsbyene i Barentsregionen. Regional utvikling og demokratibyggning har vært sentrale elementer i Nabo i Nord. Erfaringene herfra kan bl.a. brukes i arbeidet i henhold til FN-erklæringen om menneskerettighetene.

Både Nabo i Nord og mindre prosjekter er viktige for Folkeakademiet. Det samme er informasjonsarbeid om forskjellige temaer, enten informasjonen blir formidlet som foredrag eller i kunstnerisk form.

Mål:

Folkeakademiet er en organisasjon som formidler kunnskap og bidrar til engasjement om temaer som har eller vil kunne få lokale og/eller globale konsekvenser.

Strategier:

I tillegg til landsmøtet kan landsstyret vedta profileringstemaer. FAL utarbeider bakgrunnsinformasjon og finner høvelige programholdere til temaet. FAL skal i sterkere grad arbeide for å skaffe ekstraordinære/eksterne midler for å dra i gang landsomfattende satsinger for eksempel på kulturutvekslinger mellom landene. Distriktene og akademiene følger opp temaet i sin programvirksomhet. Akademiene og distriktene må være oppmerksomme på lokale og fylkeslokale saker som kan settes på dagsorden.

Fra innvandrere til medborger

Akademierne i Folkeakademienes Landsforbund har i flere år skapt lokale møteplasser hvor mennesker med forskjellig bakgrunn og fra forskjellige kulturer deltar. Folkeakademier står blant annet for kulturtiltak på asyl- og flyktningmottak, ungdomsmusikal i en Oslo-drabantby, kurs i samfunnskunnskap for asylsøkere, bruk av utøvere med annen etnisk bakgrunn enn norsk og internasjonale kvelder. Å vise fram hverandres kulturprodukter har ofte vært programmet på slike internasjonale kulturkvelder. Det smakes på mat, synges, danses og musiseres. ”Vi har noe å gi og lære av hverandre” – kan vel være et felles motto for slike sammenkomster.

Folkeakademiet har et godt utgangspunkt for å kunne bidra positivt i lokalt integreringsarbeid. Til dette trengs arenaer hvor vi også kan møtes som barn, tenåringer, mødre, fedre og musikkelskere, ikke bare som nordmenn og innvandrere. Slike arenaer kan Folkeakademiet være med å skape.

Målet må også være å bidra til et økt kunnskapsnivå når det gjelder kulturelle, politiske og religiøse forhold.

Vår erfaring som kulturaktør viser imidlertid også at det kan være vanskelig å få til vellykkede, tverrkulturelle møteplasser. Det er behov for mer og bedre kunnskap om kulturforskjeller, migrasjon og hvordan vi skal kunne bruke kultur, nettverk og organisasjonen til å skape møtesteder der folk på tvers av etnisk opprinnelse føler det naturlig å delta. Slike møtesteder bør også gjentas og helst bli regulære.

Mål:

Folkeakademiet har som mål å skape gode møteplasser for integrering og bidra til å øke kunnskapen om det flerkulturelle samfunnet. Det er viktig å få fram forskningsinformasjon, erfaringer og kunnskap fra egen organisasjon, andre organisasjoner og institusjoner.

Strategier:

Folkeakademienes Landsforbund kan:

- Sette fokus på hvordan man skal klare å lage møteplasser der også mennesker med en annen kulturell bakgrunn enn den norske føler det naturlig å delta.
- Skrive om temaet fra innvandrere til medborger i NØKKELEN.
- Arbeide for å få spennende programholdere i Kulturmenyen.

- Lage informasjonsmateriell som akademiene kan bruke.
- Se på muligheten for å få til en landsdekkende turné i for eksempel landets mange flyktningmottak, eller som et ledd i arbeidskontorets tilbud til sine arbeidsløse innvandrere.
- Samarbeide med aktuelle departementer, landsdekkende organisasjoner og foreninger for innvandrergupper m.m. Du store verden! er en naturlig samarbeidspartner.

Distriktssammenslutningen kan:

- Legge opp turneer med artister/programholdere med annen etnisk bakgrunn enn norsk.
- Legge opp turneer med programmer som kan egne seg for et bredere publikum enn det etnisk norske, for eksempel til kommuner med flyktningmottak.
- Samarbeide med fylkeskommunen og organisasjoner og foreninger for innvandrergupper på distriktsnivå. Du store verden! vil være en naturlig samarbeidspartner.

Folkeakademiet kan:

- Bruke kunstnere/programholdere med annen etnisk bakgrunn enn norsk.
- Skape møteplasser hvor folk i alle aldre og med forskjellig bakgrunn kan komme sammen.
- Samarbeide med flyktningmottak, kommunen, skolen, organisasjoner og foreninger for innvandrergupper.
- Kontakte sosialkontor/arbeidskontor med tanke på muligheten for å integrere kulturtilbud som en del av det organiserte arbeidet med arbeidsløse innvandrere.
- Forsøke å få med personer med annen kulturell bakgrunn enn norsk i styre og stell.

GOD ORGANISASJON - GODT REDSKAP

Distriktsstrukturen

Folkeakademiet er per juni 2006 organisert i 12 distriktssammenslutninger. Alle distriktene har daglig leder, og samlet antall lønnete årsverk er 5.15. Distriktene har mange omfattende arbeidsoppgaver som krever lønnet arbeidskraft. Den økonomiske situasjonen er vanskelig, og flertallet av de daglige lederne har små stillingsprosenter og lav lønn. På tross av informasjonsarbeid og samarbeidsinvitasjoner mot stat og fylkeskommuner, har ikke bevilgningene fra det offentlige bedret seg. De senere år har det snarere gått motsatt vei.

”Inn i et nytt årtusen”, landsforbundets handlingsplan fra 2000 – 2006, la opp til en naturlig og frivillig reduksjon av antallet distrikts-sammenslutninger fra 11 til 6 i seksårsperioden. I stedet økte antallet sammenslutninger til 12. Det trengs derfor mer håndfaste virkemidler om en skal lykkes. Det offentlige administrasjonsområdet vil også om få år bli inndelt i færre regioner enn nå.

En overgang fra 12 til dels små distrikter til færre og sterkere distrikter vil føre til at midlene vil kunne brukes mer rasjonelt. På sikt vil en omlegging føre til større stillingsprosenter for daglige ledere og sikre dem relativt like vilkår. Planforslaget legger opp til at ingen daglige ledere sies opp.

Mål:

Innen 2012 skal Folkeakademiet ha en struktur på linje med den politiske regioninndelingen. Hvert distrikt (region) skal ha:

- Et nettverk av minst 20 fungerende lokalakademier.
- Et nettverk av samarbeidende lokalarrangører, for eksempel andre frivillige organisasjoner, skoler, barnehager, biblioteker og institusjoner.
- Tillitsfolk som er inneforstått med målene og som ønsker å gjøre noe for å nå disse.
- Et programholderkartotek for distriktet.

Strategier:

- De aktuelle distriktene bør i samarbeid med FAL, starte prosessen i landsmøteperioden 2006 - 2008. Et første skritt kan være å samarbeide om administrative oppgaver, medarbeiderkurs og turneer.
- Sammenslåing av distrikter bør, så langt råd er, følge den politiske regionstrukturen.
- Sammenslåingen skjer samtidig med de politiske sammenslåingene, evt. i forkant der forholdene ligger til rette for det.
- Distriktsstrukturen blir sak på neste landsmøte.

Akademiene – landsforbundets grunnsteiner

Mål:

- Akademiene skal drives etter FALs formålsparagraf, idégrunnlag og vedtekter.
- Akademiene har enkeltpersoner og organisasjoner/institusjoner som medlemmer.
- Faste samarbeidspartnere på regions-, distrikts- eller fylkesnivå er medlemmer.
- 3000 personlige medlemmer innen 2012.
- 2000 organisasjons- og institusjonsmedlemmer innen 2012.

Strategier:

- FAL driver lobby- og informasjonsarbeid mot stortingspolitikere, departementer og partier.
- Distriktene driver lobby- og informasjonsarbeid mot fylkespolitikere og administrasjon.
- Akademiene synliggjør seg overfor lokale politikere og kommunal administrasjon.

Distriktene hjelper FAL med politiske aksjoner når FAL ber om det. FAL bistår distriktene ved behov.

Distriktene vurderer samarbeid med andre organisasjoner på fylkes- og regionalt nivå for å oppnå gjennomslag.

Medlemsverving er en prioritert oppgave både på distrikts- og lokalnivå.

Det er en prioritert oppgave for distriktene å styrke akademiene. Distriktene bistår lokalakademiene i medlemsarbeidet.

Folkeakademiens Landsforbunds langsiktige mål er å være en organisasjon med akademier i alle landets kommuner og med bydelsakademier der dette er naturlig. Per dato har under halvparten av kommunene akademi. I større byer kan det være naturlig å etablere bydelsakademier. Som samarbeidspartner både for det offentlige og andre, vil interessen for forbundet og distriktssammenslutningene bli større jo bedre dekningen er.

I hele forbundets historie har antallet akademier og den statlige bevilgningen stått i forhold til hverandre. Vår eksistens har vært – og er – avhengig av statens bevilgning.

Så lenge denne ikke økes og alternative finansieringskilder av betydning ikke åpenbarer seg, kan vi ikke forvente vekst. Enn så lenge må derfor målet bli at akademiene vi har skal drives bra.

Medlemmene – en nødvendig basis

En aktiv og engasjert medlemsmasse er et nødvendig grunnlag for et godt fungerende akademi.

For å sikre framtiden og unngå at en eller to personer gjør alt, må akademiene prioritere medlemsarbeidet. Akademiet bør ha både personlige medlemmer og organisasjoner/institusjoner som medlemmer. Personlige medlemmer har egeninteresse av medlemskapet. De fyller ofte styre- og komitéverv, er møteledere osv. Noen er også programholdere.

Organisasjons- og institusjonsmedlemmer gir akademiet tyngde og tilgang til et nettverk av personer med ideer og menneskelige ressurser. Disse medlemmene er også arrangementssamarbeidspartnere og kan i noen tilfeller også bidra med penger.

Digitalt – for enkelhetens skyld

FAL arbeider for å gjøre informasjonsflyten bedre mellom lokalakademier, distriktssammenslutninger og sekretariatet. Man kan spare både tid og penger på at kontakten skjer digitalt der det er mulig.

FAL har hatt egne nettsider fra 1994, men det har ikke vært et opplegg for at lokalakademier kan ha egne hjemmesider. Derfor har FAL gått til innkjøp av et komplett webpubliseringssystem spesielt utviklet for norske skoler og organisasjoner. Ved innkjøp har vi spesielt fokusert på at det skal være enkelt og brukervennlig, og har funnet fram til et system med vanskelighetsnivå tilsvarende en litt avansert bruk av tekstbehandlingsprogrammet Word. FAL lager malene slik at det blir enklest mulig for akademiene.

Mål:

- **Nettsidene legges om slik at også distriktssammenslutninger og lokallag kan lage egne sider.**
- **Lokallag og distrikter får egne nettsider og er tilgjengelig på e-post.**
- **Mest mulig av korrespondansen mellom FAL, distrikter og lokallag skjer digitalt.**
- **I større grad bruke digitale medier til å spre informasjon om Folkeakademiet utad.**
- **Installere intranett i FAL.**
- **Informasjons-, rapporteringsrutiner og ansvarsplassering i organisasjonen gjennomgås.**

Strategier:

Landsforbundet kan:

- Lage og drifte FALs nettsider.
- Legge til rette for at lokalakademiene og distriktssammenslutningene kan lage sine nettsider basert på en enkel mal.
- Lage informasjonsmateriell for hvordan man oppdaterer og bruker nettsidene.
- Gjøre alle skjemaer etc. tilgjengelig digitalt.
- Kommunisere med alle lokallag pr e-post.
- Etablere bedre kommunikasjonsrutiner for å oppnå mer effektiv saksgang.

Distriktssammenslutningen kan:

- Kommunisere med alle lokallagene på e-post.
- Drifte og oppdatere distriktets egen hjemmeside.
- Arrangere medarbeiderkurs for lokallagene i å lage en egen hjemmeside ved bruk av det nye systemet.

Folkeakademiet kan:

- Opprette e-postadresser for styreleder og styremedlemmer.
- Drifte og oppdatere akademiets egen hjemmeside.
- Lage kurs eller studiering for styret slik at alle som vil, kan oppdatere nettsidene.
- Benytte ny teknologi i styrearbeidet på andre måter, f.eks sende ut programmet til alle medlemmene digitalt, varsle dem per e-post når det skjer noe, lage nyhetsbrev som sendes ut til medlemmene, benytte sms-varslingsprogram for det skal arrangeres.

Studievirksomhet – ekstern kunnskapsformidling og intern

Studievirksomhet har lange tradisjoner i Folkeakademiet. Flertallet av kursene akademiene holder er i kategorien praktisk/estetiske fag. Akademier som driver studieaktivitet, setter opp kurs de ønsker eller mener det er behov for. Etter flere år med nedgang i virksomheten, er aktiviteten nå økende

Studievirksomhetskategorier:

1. Studievirksomhet med det mål å bedre medlemmer og tillitsvalgte kunnskap om organisasjonen - og å formidle dens verdier og holdninger. Dette skjer mest på distriktsnivå som medarbeiderkurs.

2. Virksomhet rettet mot folks behov for kunnskaper og ferdigheter. De fleste kurs er av denne typen.

Akademiet eller medlemsorganisasjonene setter i gang kurs. Virksomheten betyr en betydelig kultur- og kunnskapstilegning og -overføring. Mange lokale tradisjoner og ferdigheter ville dessuten vært borte uten slik studievirksomhet. Virksomheten bringer også folk på forskjellig alderstrinn sammen. Denne sosiale og nettverksbyggende siden må ikke undervurderes.

3. Voksenopplæring som opplæring og utdanning - ofte med en eksamen som avslutning som en del av samfunnets utdanningsstruktur. Det er lite slik opplæring i Folkeakademiet.

Turnévirksomheten – et område med opplæringsbehov

Turnévirksomheten er et virksomhetsområde med behov for opplæring. Det gjelder både virksomheten generelt og

den delen som er rettet mot spesielle målgrupper. Generelt trengs det felles kjøreregler for rutiner og gjennomføring av virksomheten. Spesielt trengs det kunnskap om målgrupper vi ønsker å nå. Dette gjelder for eksempel skolen og i særlig grad institusjoner. Hvordan bør for eksempel et arrangement på en institusjon tilrettelegges og gjennomføres? Hva slags informasjonsmateriell bør sendes ut? Hvordan bør kontakten på forhånd være og med hvem? Noen utøvere har lang erfaring i å oppnå kontakt med denne gruppen tilhørere. Utøvere med mindre erfaring kan ha behov for kunnskap. Hvilken kunnskap bør utøver ha? Institusjonspersonell har behov for kunnskap slik at de kan sørge for at beboerne får en maksimal opplevelse. Hvordan motivere og informere dem om hva de skal gjøre?

Mål:

Både ekstern kunnskapsformidling og intern opplæring skal være viktige elementer i landsforbundets virksomhet. FAL lager en håndbok for turnévirksomheten.

Strategier:

- Organisasjonsutdanningen i regi av FAL og distriktene organiseres slik at alle nye tillitsvalgte får tilbud om en grunninnføring i folkeakademivirksomhet.
- Litteratur om Folkeakademiet, håndbøker, idégrunnlaget og 6-årsplanen brukes som opplæringsmateriale.
- Landsforbundet samarbeider med Populus - studieforbundet folkeopplysning om dette.
- Landsforbundet arbeider ellers gjennom Populus for å bedre situasjonen for studievirksomheten. Dette gjelder de statlige støtteordningene, studieplaner, råd om virksomheten o.a..

SAMARBEID GIR STYRKE

Mål:

Folkeakademiet på alle nivå bør delta i og arbeide for å skape samarbeidsfora som kan være talerør overfor myndigheter, og samarbeide med disse og andre offentlige/ frivillige aktører om større tiltak.

Strategier:

Som paraplyorganisasjon er det naturlig at distriktene og akademiene i første omgang tar initiativ overfor sine kollektive medlemmer for å få til varige samarbeidsformer. Samarbeidet kan bygges rundt konkrete prosjekter eller etableres med tanke på å skape sammenslutninger som kan representere de frivillige organisasjonene med tyngde. Samarbeidet kan utvides når det er grunnlag for det.

Finnes samarbeidsfora på fylkes- eller kommunenivå, bør Folkeakademiet delta.

Fra politisk hold framholdes det at frivillige organisasjoner må samarbeide mer både om konkrete tiltak og om krav rettet til det politiske miljøet og departementene. Noen organisasjoner har gått sammen og oppnådd resultater. Et godt eksempel er de fem musikkorganisasjonene som står bak "Samstemt". Flere års målrettet arbeid førte i 2006 til påplussinger på mer enn 20 millioner. Flere paraplyorganisasjoner og samarbeidsfora har blitt etablert de siste årene.

FAL er tilsluttet:

FrivilligNorge som i 2006 har 82 medlemmer, er den største og tar mål av seg til å representere hele det frivillige Norge som forhandlingspart overfor staten i sentrale saker.

Forum for Kulturorganisasjoner er en løsere sammenslutning av mer enn 20 større og mindre kulturorganisasjoner. Noen av dem er store paraplyorganisasjoner. Forumet markerer seg overfor myndighetene i sentrale kultursaker.

Syng for livet er en sammenslutning av organisasjoner med sang og sangens virkninger som interessefelt.

Du store verden! et samarbeidsnettverk for organisasjoner, institusjoner, grupper og individuelle artister som arbeider innenfor internasjonal kulturformidling og -samarbeid.

Populus – studieforbundet folkeopplysning med 73 medlemsorganisasjoner.

NaKuHel (NaturKulturHelse)-Norge

Folkeakademiens Landsforbund vil arbeide innenfor disse og andre viktige nyetableringer. Distriktene og akademiene bør også medvirke i slikt samarbeid. Der det ikke finnes, bør styrene vurdere muligheten for å ta initiativ til å få etablert slike fora.

Folkeakademiet har tradisjon for samarbeid. Dette er også vedtektsfestet. Vår organisasjon er både en forening og en paraplyorganisasjon.

Samarbeidseksempler fra egen organisasjon

- **SKALK**

Ungdomskulturprosjektet SKALK, et flerårig samarbeid mellom en ungdomsskole, Skedsmo kommune og nærmiljøets organisasjoner med Folkeakademienes Landsforbund som prosjektansvarlig, viste at det er mulig å organisere tunge prosjekter og få resultater i en størrelsesorden som ikke ville latt seg gjøre på egen hånd.

- **Skedsmokorset Kulturforum**

Skedsmokorset Kulturforum, organisert rundt Huseby gård i Skedsmo, har i dag 42 forskjellige organisasjonsmedlemmer, deriblant folkeakademiet, og har blitt en sterk, frivillig, politisk faktor i kommunen.

- **Sivilt/militært kultursamarbeid og FA Solas ungdomsundersøkelse**

Sivilt/militært kultursamarbeid er et eksempel på et samarbeid og en modell som generelt kan brukes til kultursamarbeid. Samarbeidet med Forsvaret, slik det skjer i 2006, har vært i utvikling siden 2002. Hensikten er todelt: For det første kan Folkeakademiet gjennom Forsvaret nå ungdom/ynge voksne med gode kultur- og aktivitetstilbud. For det andre gir et slikt samarbeid akademiet tyngde og seriositet. Forsvaret ønsker Folkeakademiet i rollen som de frivillige organisasjonenes talsmann – i en trekant der sidene er Forsvaret, Folkeakademiet/de frivillige organisasjonene og kommunen.

Samarbeidet legger stor vekt på at ungdommene skal være deltakere, ikke bare mottakere. Foruten å tilby kultur, blir folkeakademiets rolle å få ungdom inn i organisasjoner med tilbud som unge etterspør. Dette betyr at det lokale folkeakademiet må ha kunnskap om og aktivt fronte et organisasjons- og institusjonsnettverk.

Et viktig moment er at prinsippene for sivil/militært kultursamarbeid kan brukes også i andre sammenhenger med samarbeidspartnere som skoler, flyktning- og asylmottak og andre institusjoner. Der et folkeakademi engasjerer seg i kultur- og samfunnsnyttig arbeid i samarbeid med andre over lengre tid, kan en organisere arbeidet på samme måte.

Akademier som ønsker å tilby noe ungdom mellom 18 og 25 år, vil også kunne lære noe av sivil/militært kultursamarbeid. Folkeakademiet Sola har i samarbeid med Madla leir, kartlagt de vernepliktiges ønsker og interesser. Nå vil akademiene i samarbeid med forlegningen kunne gi relevante tilbud til ungdommene. Disse undersøkelsene er av verdi for alle som vil nå ungdom.

Folkeakademiet

Tøyengata 26, 0190 Oslo
Tlf: 22 68 22 06 Fax: 22 68 78 31
post@folkeakademiet.no
www.folkeakademiet.no